

Universiteit Leiden

Onderwijs- en examenregeling 2008-2009

Bacheloropleiding Bestuurskunde

Deze Onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Opbouw van de opleiding
4. Onderwijs
5. Tentamens, examen en vervolgopleiding
6. Vooropleiding en toelating
7. Studiebegeleiding en studieadvies
8. Overgangsbepalingen
9. Slotbepalingen

Bijlage A: Onderwijseenheden van het onderwijsprogramma van de propedeuse

Bijlage B: Verplichte onderwijseenheden in het tweede en derde jaar - inclusief studielast en niveau

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding Bestuurskunde, hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding wordt verzorgd door het departement Bestuurskunde, onderdeel van de faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. doctoraalprogramma: de opleiding voor het doctoraal examen zoals bedoeld in de WHW;
- b. ECTS: het European Credit Transfer System;
- c. examens: de vaststelling door de examencommissie dat alle tentamens van de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd (krachtens artikel 7.10 van de wet);
- d. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld krachtens artikel 7.12 van de wet;
- e. examiner: degene die door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12 van de wet;
- f. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register¹ van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen;
- g. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids Universitair Register Opleidingen¹;
- h. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- i. praktische oefening: een praktische oefening als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen:
  - het maken van een scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht,
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
  - het doorlopen van een stage, of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- j. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;
- k. propedeuse: de propedeutische fase van de opleiding, als onderdeel van de opleiding, en genoemd in artikel 7.8 van de wet;
- l. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- m. studiegids: de papieren en/of digitale gids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding;
- n. studiepunt: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;

---

1. Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te vinden op www.bamainfo.leidenuniv.nl

- o. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (krachtens artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe aangewezen examinator;
- p. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen;
- q. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscode ICT en Onderwijs

Op het onderwijs van de opleiding zijn de regels zoals vastgelegd in de Gedragscode ICT en Onderwijs² van toepassing.

---

2. De Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 26 mei 2005 en is te vinden op www.ictbeleid.leidenuniv.nl.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

De Leidse opleiding Bestuurskunde is een academische opleiding. Dit betekent dat er sprake is van een koppeling van wetenschappelijk onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Het onderwijs is gericht op het ontwikkelen van analytisch vermogen vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke houding.

De opleiding is sterk internationaal georiënteerd. Dit komt onder andere tot uitdrukking in de aandacht binnen het onderwijs voor de plaats en werking van de Europese Unie en voor bestuursstelsels van andere landen.

De Leidse opleiding Bestuurskunde richt zich op een aantal kernvraagstukken van het openbaar bestuur:

- De betrouwbare overheid; burgers mogen verwachten dat de overheid betrouwbaar is in haar handelen; de moderne overheid moet vanuit dit perspectief raad weten met maatschappelijke veranderingen, zowel in nationale als in internationale context.
- Goed bestuur: good governance vindt plaats op basis van normatief-ethische beginselen van rechtsstatelijkheid, democratie en openbaarheid en binnen een kader van transparante politiek-ambtelijke verhoudingen.
- Probleemoplossing: de overheid poogt het gedrag van burgers en organisaties te beïnvloeden in een door haar gewenste richting. Vraagstukken van beleid en besluitvorming maar ook van legitimering en verantwoording zijn hierbij aan de orde.
- Daadkracht: van de overheid wordt daadkracht verwacht; dit impliceert dat er sprake moet zijn van een goede organisatie en bedrijfsvoering, alsmede van doelmatig politiek en ambtelijk management.

Artikel 2.2 Varianten binnen de opleiding

De opleiding kent, naast een monodisciplinaire variant, de volgende major-minorvarianten:

- Bestuurskunde met Economie
- Bestuurskunde met Geschiedenis
- Bestuurskunde met Politieke Wetenschap

Artikel 2.3 Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de Bacheloropleiding hebben de volgende eindkwalificaties bereikt. De afgestudeerde bachelor:

1. heeft globaal inzicht in het eigen karakter van het bestuur in de publieke sector;
2. heeft op algemeen niveau inzicht in normatieve vraagstukken en ethiek van openbaar bestuur;
3. heeft een algemeen inzicht in veranderingsprocessen, zowel van maatschappelijke als van bestuurlijke aard;
4. heeft een internationale oriëntatie;
5. heeft kennis, op een inleidend niveau, van de wetenschappelijke traditie der Bestuurskunde en heeft kennisgemaakt met de belangrijkste bestuurskundige theorieën;
6. beschikt over basiskennis van de belangrijke aspectwetenschappen Sociologie, Politicologie, Economie en Rechtswetenschap;
7. is vaardig in analytisch en conceptueel denken;
8. beschikt over een basisvorming in sociaal-wetenschappelijk onderzoek;
9. kan in de bestuurlijke praktijk functioneren als makelaar tussen specialisten;
10. beschikt over elementaire argumentatieve en communicatieve vaardigheden.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De opleiding wordt voltijds verzorgd.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten. De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6 Uniforme jaarindeling

Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de uniforme semesterindeling³.

Artikel 2.7 Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁴ zijn de voertalen binnen de opleiding Nederlands en Engels.

Artikel 2.8 Examens van de opleiding

2.8.1 In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen
- b. het bachelorexamen

2.8.2 Alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden, dient het propedeutisch examen met goed gevolg te zijn afgelegd.

Artikel 2.9 Kwaliteit

De opleiding voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

---

3. De uniforme semesterindeling is, inclusief de toelichting hierop, op 14 oktober 2004 vastgesteld door het College van Bestuur.

4. De Gedragscode voertaal is op 11 juli 2002 vastgesteld door het College van Bestuur en is te vinden op www.reglementen.leidenuniv.nl.

Hoofdstuk 3 Opbouw van de opleiding

Artikel 3.1 Keuzevrijheid

3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden met een totale studielast van 150 studiepunten.

3.1.2 Naast de verplichte onderwijseenheden kiest de student in het derde jaar van de opleiding onderwijseenheden met een totale studielast van 30 studiepunten.

3.1.3 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie, behalve indien het minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten betreft die als zodanig zijn opgenomen in het Leids universitair register opleidingen. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang en het niveau van het gekozen pakket.

3.1.4 Naast de aan deze universiteit gedoede onderwijseenheden komen voor de vrije keuze – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een bekostigde of aangewezen Nederlandse instelling voor hoger beroepsonderwijs in aanmerking.

Artikel 3.2 Afstudeerrichtingen

niet van toepassing

Artikel 3.3 Major-minorvarianten

De artikelen 3.3 en 3.4 gelden uitsluitend voor studenten die voor het studiejaar 2006-2007 of eerder waren ingeschreven voor een major-minorvariant.

3.3.1 De driejarige major-minorvariant omvat een gedeelte (major) met een studielast van maximaal 135 en minimaal 125 studiepunten, dat betrekking heeft op de bestuurskunde. In 2008/2009 wordt alleen derde jaar gedoed van de major/minor varianten Economie, Politieke Wetenschap en Geschiedenis.

3.3.2 De driejarige major-minorvariant omvat een gedeelte (minor) met een studielast van maximaal 55 en minimaal 45 studiepunten, dat betrekking heeft op één van de in artikel 2.2 genoemde vakgebieden. In het collegejaar 2008/2009 wordt alleen het derde jaar gedoed van de major/minor varianten Economie, Politieke Wetenschap en Geschiedenis.

3.3.3 De studielast van de major is als volgt over het derde studiejaar verdeeld:

Major Bestuurskunde van de major/minor variant met Economie:

30 studiepunten in het derde studiejaar.

Major Bestuurskunde van de major/minor variant met Geschiedenis:

35 studiepunten in het derde studiejaar.

Major Bestuurskunde van de major/minor variant met Politieke Wetenschap:

30 studiepunten in het derde studiejaar.

3.3.4 De studielast van de minor is als volgt in het derde studiejaar verdeeld:

Minor Economie:

30 studiepunten in het derde studiejaar.

Minor Geschiedenis:

25 studiepunten in het derde studiejaar

Minor Politieke Wetenschap:

30 studiepunten in het derde studiejaar.

Artikel 3.4 Afstudeerrichtingen binnen de major

niet van toepassing

Hoofdstuk 4 Onderwijsprogramma

Artikel 4.1 Propedeuse

4.1.1 De onderwijseenheden van het onderwijsprogramma van de propedeuse zijn benoemd in bijlage A. Per onderwijseenheid is de studielast (in studiepunten) en het niveau⁵ vermeld.

4.1.2 In de studiegids worden de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma van de propedeuse nader omschreven.

Artikel 4.2 Verplichte onderwijseenheden in het tweede en derde jaar

4.2.1 De verplichte onderwijseenheden in het derde jaar van het programma zijn benoemd in bijlage B. Per onderwijseenheid is de studielast (in studiepunten) en het niveau⁵ vermeld.

4.2.2 In de studiegids worden de inhoud en de onderwijsvorm van de verplichte onderwijseenheden in het tweede en het derde jaar van het programma nader omschreven.

Artikel 4.3 Praktische oefeningen

De in de studiegids vermelde onderwijseenheden omvatten een praktische oefening volgens de daarbij gegeven specificatie van aard en omvang van de werkzaamheden van de student.

Artikel 4.4 Deelname aan een onderwijseenheid

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de bij de opleiding ingeschreven studenten plaatsing gegarandeerd is bij de onderwijseenheden die behoren tot hun major of minor dan wel het verplichte deel van hun monodisciplinaire opleiding.

Artikel 4.5 Eindwerkstuk

Niet van toepassing.

---

5. conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids register van opleidingen

Hoofdstuk 5 Tentamens, examen en vervolgopleiding

Artikel 5.1 Tentamengelegenheid

5.1.1 Ten minste 2 maal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden.

5.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelneming aan een tentamen als bedoeld in 5.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

5.1.3 Conform artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de studiegids de tentamendata opgenomen.

Artikel 5.2 Verplichte volgorde

5.2.1 Ingangsvoorwaarde Bachelorproject: de student heeft toegang tot het onderwijsonderdeel Bachelorproject na het behalen van 135 studiepunten aan verplichte vakken van het curriculum van de Bachelor-opleiding Bestuurskunde. De Examencommissie kan een student deelname aan het Bachelorproject toestaan in geval de student, die niet voldoet aan de gestelde ingangseis, een gemotiveerd verzoek daartoe doet bij de Examencommissie.

Artikel 5.3 Vorm van de tentamens

5.3.1 In de studiegids staat vermeld of het tentamen van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel door middel van een vaardigheidstest wordt afgelegd.

5.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de studiegids is vastgelegd.

5.3.3 Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. De examencommissie wint zo nodig deskundig advies in alvorens te beslissen.

5.3.4 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁴, in een andere taal.

5.3.5 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht.

Artikel 5.4 Mondelinge tentamens

5.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

5.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 5.5 Fraude, regels examencommissie

5.5.1 Conform artikel 7.12, vierde lid, van de wet heeft de examencommissie in *de Regels en richtlijnen voor de examens* de maatregelen vastgelegd die worden genomen in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat.

5.5.2 Conform artikel 7.12, vierde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens de tentamens en met betrekking tot de in dat verband te nemen maatregelen. Zij draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd; daartoe stelt zij ten minste regels vast met betrekking tot

- de verstrekking van kopieën van beoordeeld schriftelijk werk;

- de waarborging van de rechtszekerheid bij mondeling afgenomen tentamens, bij voorbeeld door deze te registreren of door een tweede examinator te laten bijwonen.

Artikel 5.6 Oordeel

5.6.1 De examinator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een desbetreffende schriftelijke verklaring uit.

5.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop dit is afgenomen stelt de examinator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk bewijsstuk van het oordeel aan de student.

5.6.3 Wanneer niet aan de in 5.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student mede gedeeld.

5.6.4 Op de schriftelijke of digitale verklaring van het oordeel over een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 5.8 en op de bezwaarprocedure.

5.6.5 Op diens verzoek wordt de student een schriftelijk bewijsstuk van het oordeel toegestuurd.

Artikel 5.7 Geldigheidsduur

5.7.1 Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

De examencommissie kan voor een onderwijseenheid van de opleiding waarvan het tentamen langer dan 8 jaar geleden is behaald, een aanvullend dan wel vervangend tentamen opleggen.

Artikel 5.8 Inzagerecht en nabespreking

5.8.1 Gedurende dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn/haar beoordeeld werk.

5.8.2 Gedurende de in het eerste lid genoemde termijn kan kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

5.8.3 Op verzoek van de student vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met de uitslag van het tentamen bekend gemaakt.

5.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.

5.8.5 De nabespreking geschiedt op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.

5.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de nabespreking bedoeld in 5.8.5, dan wordt hem/haar een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in het eerste lid genoemde termijn.

Artikel 5.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

5.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel
- met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

5.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft, neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt is gehoord.

Artikel 5.10 Examen

5.10.1 De examencommissie stelt de uitslag van het examen vast wanneer de student de bewijzen overlegt van door hem/haar behaalde tentamens. De student dient hiertoe een aanvraag in te dienen bij het onderwijsbureau van het departement Bestuurskunde.

5.10.2 Alvorens de uitslag van het examen vast te stellen kan de examencommissie zelf een onderzoek instellen om te beoordelen of de student voldoet aan de eindtermen van de opleiding.

Artikel 5.11 Graadverlening

5.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Bachelor verleend met de toevoeging Science.

5.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

5.11.3 Aan het diploma wordt een supplement toegevoegd dat voldoet aan de richtlijnen van de wet en aan de richtlijnen zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids Universitair Register Opleidingen.

Artikel 5.12 Vervolgopleiding

5.12.1 Degene aan wie de graad Bachelor is verleend op grond van een examen binnen de afstudeerrichting Bestuurskunde heeft voldaan aan de toelatingseis van de masteropleiding Public Administration aan de Universiteit Leiden.

5.12.2 Indien een masteropleiding niet aansluit op de opleiding, dan kunnen er eisen worden gesteld aan de toelating. Deze eisen zijn vermeld in de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding.

Hoofdstuk 6 Vooropleiding en toelating tot de opleiding

Paragraaf 6.1 Rechtstreekse toegang

Artikel 6.1 Rechtstreekse toegang

Voor de bepalingen omtrent de rechtstreekse toegang tot de opleiding wordt verwezen naar de artikelen 7.24 en 7.25 van de wet.

Paragraaf 6.2 Niet-rechtstreekse toelating

Artikel 6.2 Vervangende eisen deficiënties

6.2.1 Deficiënties in de vooropleiding in de hierna genoemde vakken worden weggenomen door het afleggen van desbetreffende toetsen op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel:

<i>vak</i>	<i>toets</i>
Wiskunde A1	- toets op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel Cultuur en Maatschappij - toets Wiskunde A1, afgenomen door de daarvoor door de examencommissie aangewezen examinator
Nederlandse taal	- toets op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel Cultuur en Maatschappij - het met goed gevolg afleggen van het examen niveau 3 van de cursus Nederlands als Tweede Taal georganiseerd door de Universiteit Leiden, of door het verlenen van een vrijstelling daarvan
Vaderlandse Geschiedenis	- toets op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel Cultuur en Maatschappij - het met goed gevolg afleggen van het examen geschiedenis georganiseerd door de Universiteit Leiden

6.2.2 De examencommissie bepaalt de wijze waarop de toetsen worden afgenomen.

Artikel 6.3 Nederlandse taal

6.3.1 Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau 3 van de cursus Nederlands als tweede taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden.

6.3.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 6.3.1 bedoelde examen.

Artikel 6.4 Gelijkwaardige vooropleiding

Degene die niet in het bezit is van een VWO-diploma maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in artikel 6.2 op het niveau van het VWO-eindexamen in het profiel dat directe toelating geeft.

Artikel 6.5 Colloquium Doctum

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de volgende vakken op het daarbij vermelde niveau:

<i>vak</i>	<i>niveau</i>
Engels	TOEFL: internet based 88, computer based 230, paper based 570 of IELTS: 6.5
Wiskunde A1	toets Wiskunde A1
Vaderlandse geschiedenis	toets Geschiedenis

Hoofdstuk 7 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 7.1 Studievoortgangadministratie

- 7.1.1 De opleiding registreert de individuele studieresultaten van de studenten.
- 7.1.2 De opleiding verschaft elke student ten minste 2 keer per jaar een overzicht van de door hem/haar behaalde studieresultaten.
- 7.1.3 Indien, naar het inzicht van de opleiding, de student ernstige studievertraging oploopt ten opzichte van de nominale studievoortgang, attendeert de opleiding de student op de mogelijkheid ondersteuning te krijgen bij het opstellen van een studieplan.

Artikel 7.2 Introductie en begeleiding

- 7.2.1 De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.
- 7.2.2 De opleiding biedt de student de mogelijkheid minimaal één maal per jaar, en bij de major-minorvarianten minimaal twee maal per jaar, met een tutor, een mentor of de studieadviseur de studievoortgang te bespreken.

Artikel 7.3 Studieadvies eerste jaar

- 7.3.1 In het jaar van zijn of haar eerste inschrijving krijgt elke student schriftelijk advies over de voortzetting van zijn of haar opleiding. Voor informatie over het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor de consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar het Studentenstatuut als bedoeld in art. 7.59 van de wet zoals dat geldt in het betrokken studiejaar en naar het tweede lid van dit artikel.
- 7.3.2 De studieadviezen worden uitgebracht onder verantwoordelijkheid van de examencommissie van de opleiding dan wel van die van de opleiding die de major verzorgt.
- 7.3.3 Een bindend negatief advies geldt uitsluitend voor de opleiding waarvoor de student ingeschreven staat en niet voor de minor die eventueel van de propedeuse deel heeft uitgemaakt.
- 7.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn/haar studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

Artikel 7.4 Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

Artikel 7.5 Duurzame functiestoornis

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de functiestoornis met zich meebrengt aan te passen.

Hoofdstuk 8 Overgangsbepalingen

Artikel 8.1 Einddatum doctoraal

8.1.1 Het doctoraal examen kan worden afgelegd tot uiterlijk 1 september 2010. Indien onderwijseenheden van het doctoraalprogramma niet meer worden aangeboden, dan zal de examencommissie onderwijseenheden aanwijzen die in de plaats komen van die onderwijseenheden. Zo nodig worden onderwijseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.

Artikel 8.2 Overstap van doctoraalprogramma naar bacheloropleiding

Studenten die zich voorbereiden op het doctoraal examen kunnen in door de examencommissie te bepalen gevallen en onder door de examencommissie vast te stellen voorwaarden overstappen naar de bacheloropleiding. Deze voorwaarden worden gesteld met het doel de gestelde eindtermen en het beoogde civiele effect van het bachelordiploma te waarborgen. Daarbij zal worden getracht studievertraging zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 8.3 Vervangende eisen 'oude stijl'-vwo

Voor de bezitter van een vwo-diploma dat is behaald volgens de op 31 juli 1998 geldende en krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs vastgestelde voorschriften worden deficiënties in de hierna genoemde vakken vervuld door het afleggen van de desbetreffende toetsen op het niveau van het vwo-eindexamen: Profiel Cultuur en Maatschappij.

Slotbepalingen

Artikel 8.4 Wijziging

8.4.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.4.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.4.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.5 Bekendmaking

8.5.1 De opleiding draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken.

8.5.2 Indien de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld voor de major ten dele afwijken van die van de minor dan dient de student daar in de regelingen op gewezen te worden.

Artikel 8.6 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2008.

Bijlagen

Bijlage A: Verplichte onderwijseenheden van het onderwijsprogramma 2008/2009 van de propedeuse per variant.

De propedeuse van de monodisciplinaire variant

Vak	ECTS	Niveau
Bestuurskunde I	5	100
Bestuurskunde II	5	200
Inleiding Economie (Economics in the Public Sector)	5	100
Methoden en Technieken I (The Logic of Scientific Inquiry)	10	200
Methoden en Technieken II	5	200
Nationale Politiek	5	100
Organisatietheorie en Publiek Management I	5	100
Organisatietheorie en Publiek Management II	5	100
Recht in een Politiek Bestuurlijke Context I	5	100
Sociale en Organisationspsychologie	5	100
Sociologie	5	100

Bijlage B: Verplichte onderwijsseenheden in het tweede en derde studiejaar per variant

Het tweede jaar van de monodisciplinaire variant

Vak	ECTS	Niveau
Beleid I	5	200
Beleid II	5	300
European Union: Policy and Politics	5	100
Introduction to International Relations and Organizations	5	100
Openbare financiën (Public Finance)	5	200
Organisatie en Management van de Publieke sector	10	200
Politieke Theorieën	5	200
Recht, Bestuur en Informatisering	10	200
Bestuurskundig Onderzoek I	5	300
Bestuurskundig Onderzoek II	5	300

Het derde jaar van de monodisciplinaire variant

Vak	ECTS	Niveau
Bachelorproject	15	400
Beleid III	5	300
Keuzevakken	15	200
Keuzevakken	15	300
Filosofie van Bestuur en Bestuurskunde: deel 1: Ethiek, deel 2: Wetenschapsfilosofie	10	300

Het derde jaar van de major Bestuurskunde en minor Economie

Vak	ECTS	Niveau
Majorvakken (30 ECTS)		
Beleid III	5	300
Filosofie van Bestuur en Bestuurskunde: deel 1: Ethiek, deel 2: Wetenschapsfilosofie	10	300
Introduction to International Relations and Organizations	5	100
Bachelorproject	10	400
Minorvakken (30 ECTS)		
Bachelorproject	5	400
Casus Sociaal-Economisch Beleid	5	300
European Economic Integration	5	200
Financieel Management bij de Overheid	5	200
Sociale Zekerheid	5	300
Trade and Finance in a Global Economy	5	200

Het derde jaar van de major Bestuurskunde en minor Geschiedenis

Vak	ECTS	Niveau
Majorvakken (35 ECTS)		
Bachelorproject	15	400
Beleid III	5	300
Filosofie van Bestuur en Bestuurskunde: deel 1: Ethiek, deel 2: Wetenschapsfilosofie	10	300
Recht in Politiek-Bestuurlijke context II deel 1	5	200
Minorvakken (25 ECTS)		
Historiografie en Geschiedenisfilosofie	5	300
BA hoorcollege Algemene of Vaderlandse Geschiedenis	10	300
Bachelor Seminar Algemene of Vaderlandse Geschiedenis	10	400

Het derde jaar van de major Bestuurskunde en minor Politieke Wetenschap

Vak	ECTS	Niveau
Majorvakken (30 ECTS)		
Bachelorproject	15	400
Beleid III	5	300
Filosofie van Bestuur en Bestuurskunde: deel 1: Ethiek, deel 2: Wetenschapsfilosofie	10	300
Minorvakken (30 ECTS)		
Keuzevakken	10	200
Rational Choice	10	300
Vergelijkende Analyse van Politieke Stelsels	10	200